

פרשת בהר - מהי גאולה?

בפרשתנו מופיע תשע עשרה פעמים, עניין הגאולה. זו הפרשה בתורה במוזכר בה הכי הרבה פעמים השורש ג.א.ל. אם אינני טועה השורש גאל מופיע לפני כן בתורה רק שלוש פעמים ('המלאך הגואל', 'וגאלתי אתכם בזרוע נטויה', 'עם זו גאלת'), ואילו אצלנו תשע עשרה פעמים.

וזו המקום לברר מהי גאולה, אליה אנו מייחלים ומתפללים כל הדורות.

בתנ"ך ישנם ביטויים רבים למושג גאולה: שחרור קרקעות ובתים משעבוד לאדם אחר, שחרור מעבדות, הצלה מצרה, פדיון תוצרת חקלאית מקדושת מעשרות, סיום אלמנות, הצלה ממוות ועוד.

המשמעות הפשוטה של גאולה, היא היציאה מהמצור והשעבוד, לעצמאות וחירות, יציאה מצרה וסכנה לחיים ולשלום.

ההגדרה הזאת היא הגדרה יסודית מאד, כי אם ההגדרה של גאולה הוא היציאה משעבוד וצרה, לעצמאות ורווחה, שהדגש כפי שאנו רואים בפרשתנו, לשוב אל המצב הראשוני ולזכות לחירות מחודשת, צריכים לומר בצורה בהירה – יום העצמאות, שבו הוכרזה מדינת ישראל איננו מסיימי הגאולה, הוא הגאולה בעצמה! כי גאולה היא השחרור מעול זרים וחזרה לעצמאות.

והדבר תואם לדברי שמואל בגמרא, שאמר (סנהדרין דף צט, א)

"דאמר שמואל: אין בין העולם הזה לימות המשיח אלא שעבוד מלכיות"

שהרמב"ם פסק כמותו בכמה וכמה מקומות לדוגמה בהקדמתו לפרק חלק:

אבל ימות המשיח הוא זמן שבו תחזור המלכות לישראל, ויחזרו לארץ ישראל, ויהיה אותו המלך העומד מקום מלכותו ציון, ויתגדל שמו ויגיע לקצו תבל יותר וגדול על ממלכת שלמה, ויכרתו עמו העמים ברית שלום, ויעבדוהו כל הארצות לגדול צדקו, ונפלאות יתגלו על ידו, וכל מי שיעמוד עליו יכריתו ה' וימסרוהו בידו. וכל פסוקי המקרא מעידים על אשרו ואשרינו בו, ולא ישתנה במציאות שום דבר מכפי שהוא עתה, זולתי שתהא המלכות לישראל, וכך לשון חכמים אין בין העולם הזה לימות המשיח אלא שעבוד מלכיות בלבד. וישארו בימיו החזק והחלש ביחס לזולתו, אלא שבאותם הימים תוקל על בני אדם פרנסתם מאד, עד שכשיעבוד האדם איזה עבודה מועטת שתהיה ישיג תועלת גדולה וזהו ענין אמרם עתידה ארץ ישראל להוציא גלוסקאות וכלי מילת, לפי שדרך בני אדם לומר את מצא אדם איזה דבר מוכן בשפע, מצא פלוני לחם אפוי ותבשיל מבושל, והראיה לזה מאמר הכתוב ובני נכר אכריכם וכורמיכם משמע שיהא שם החריש והקציר... והתועלת הגדולה באותו הזמן היא שננוח משעבוד מלכות הרשעה העוצרת בעדינו מלעשות הטוב, ותרבה הדעת כמו שאמר כי מלאה הארץ דעה את ה'. ויפסקו הקרבות והמלחמות כמו שאמר ולא ישאו גוי אל גוי חרב... ותתמיד מלכותו זמן רב מאד, וגם יארכו חיי בני אדם, כי בהעדר הדאגות והצרות יארכו החיים. ואין זה מוזר שתתמיד מלכותו אלפי שנים, לפי שהחכמים כבר אמרו שהקבוצ הנכבד כאשר מתקבץ מעט הוא שיתפרד. ואין אנו מתאווים לימות המשיח לא כדי שירבו התבואות

דבר תורה לשבת

מאת הרב גור גלון

והנכסים, לא כדי שנרכב על סוסים ונשתה בכלי זמר כמו שחושבים מבולבלי הדעות, אלא נתאוו להם הנביאים ונשתוקקו להם החסידים בגלל מה שיהיה שם מקבוץ הצדיקים, וההתנהגות הטובה והחכמה,

ויושר המלך וגודל חכמתו והתקרבותו לפני בוראו כמו שאמר לו בני אתה, וקיום כל תורת משה בלי דאגות ולא פחד ולא אונס כמו שהבטיח לא ילמדו איש את רעהו וכו' כי כולם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם, ונתתי תורתי בלבם, והסירותי את לב האבן מבשרכם והרבה כפסוקים האלו בענינים אלו".

ואמנם הרמב"ם מוסיף עוד פרטים שלא זכינו להם, אבל אם נתבונן בדברי הרמב"ם היטב נראה שניתן לקבוע בוודאות שזכינו לגאולה, כי יצאנו משעבוד מלכויות ואנו בימות המשיח. אלא שכאן צריכה לבוא אמירה נוספת, לא פחות חשובה – גאולה איננה סוף הדרך, אלא היא התחלת הדרך! כפי שכשאר זכינו לגאולת מצרים, השתחררנו מעול העבדות השעבוד, ובתהליך של ארבעים שנה זכינו גם להיכנס לארצנו ולכונן בה שלטון עצמאי, ואז התחילה העבודה להקים ממלכת כוהנים וגוי קדוש, כך גם בגאולתנו, זכינו בחסדי ה' להגיע לגאולה עליה התפללו בכל הדורות, וכעת עלינו להשתמש במתנת החירות אליה זכינו בכדי להקים את ממלכת הכוהנים והגוי הקדוש שיגלה ויקדש שם שמים בעולם, את ממלכת הכוהנים, שיגלו לעולם יושר וצדק, ערכים ואידאליים. כלומר אם אני מסכם: זכינו לגאולה ואנו בימות המשיח, אך זה לא אומר שהגענו, אלא אומר שהגענו להתחלה! יהי רצון שנזכה לבנות את מדינתנו, מתוך הודיה ושמחה על הזכות, להיות עם ריבוני ועצמאי בארצנו, מתוך הכרה בתפקידנו הגדול, ויעודנו המופלא.